

Kon möjens anledning flyttades husen till en bondgård i ~~Hulandem~~,  
från sin gamla plats till en ny bättre säden. Allt artade sig  
väl på den nya platsen, både folk och djur. Privedes bra  
och bonden privede sig lycklig för sitt utomordentligt väl-  
lyckade val av byggnadsplats. Så blev i sinom tid  
jul och denna firades kanske lite högtidligare än brukligt  
var, därför att de var den första jul, som bonden  
och hans husfolk firade på deras nya boplatz. Men man  
kom i alla fall i säng lite innan midnatt och snart  
så sov alla i godas ro.

Frammot ettiden vaknade mor i huset, hon tyckte  
sig höra oväsen från stallet, och hon steg upp för  
se efter vad som var i färde. Då hon kom ut  
på gården såg hon att ettus länorna i den kring-  
byggda gården stodo i gusen låga. Hon rusade in  
i huset och väckte sin man och barnen och tjänarna och  
med förenade ansträngningar lyckades man rädda djuren.

ut i den kalla vinternatten. Gården brann naturligt-  
vis med till gården, och det ordnades med inkvartering  
av folk och få hos grannarna, tillts vidare. Stågen orsak  
till branden. Kunde man inte finna, hur man än  
kannstojpte om saken. Ingen av husets folk hade ju  
något sitt slarvat med elden, och ingen främling hade  
syns till, vare sig på dagen eller under natten. Det förblev  
ouppklarat. Och så började bonden att bygga upp  
sin gård igen, på exakt samma plats, som den legat  
förut. Området blev den färdeq och folket och kreaturen  
flyttade åter in i sitt hem.

Vi gled allt in i normala gångar igen. Vägen följdes  
av kört och vår skördens var inbäryad var det  
inte så förfärligt många veckor kvar till jul.  
Och så en vackra dag, så hade man julen där,  
det var julafton igen. I år skulle väl inte gården  
brinna. Länkete man säkert och så var man så yttreast.

försiktighet med elden, som man kunde vara. Och så gick man till sängs även denna julafton, trötta efter fest och lek, i förvisning om att få sova i fred och ro.

Men händelserna från föregående julafton uppgjordes in i detalj. Till samma tid som ett är tidigare vakt-måll moran och upptäckte att elden var lös. Skinn-  
por och djur måste åter fly från den gode värmen i sina bo, ut i vindskilden, husvalla och ständiga.

Den gången anställdes pressande försök med alla, som kunde tänkas ha någon vetenskap om hur elden kommit lös, men utan resultat. Det var och förblev en gåta.

Bonden var enis. Trots varningar från blottat folk bebyggde man åter upp husen på samma plats, som föint, man trodde inte på trolldom och satthyg.

Och så blev det åter julafton. Men denna natt skulle alla i huset vaka över elden, så att ingen olycka skulle

Kunna ske. Det vakades till ut på smittumarna  
men ingenting hände och så loade sig alle för att  
få några timmars sömn. Då skedde det som var  
väntat. In en gång kom elden lös och förstörde  
i gredn gården.

Bonden bestod att göra ett sista fortvivalat försök. Han  
byggde änga upp gården på samma plats. Men när  
julaften kommer, får ingen av husets folk sova.  
Alle, stora som små, är utplacerade på olika ställen  
i gården, för att vakta, så att ingen mordbrännare skall  
få en chans, att tända på, för nu e bonden platt på  
att det måste vara en utomstående, som anlägger  
bränderna i hans gård. Det blev långt över mid-  
natt och ännu hade ingen mordbrännare uppenbarat  
sig och man började hörygas, att ingen sådan skulle  
komma mer heller. Men så plötsligt skriker drängen  
upprepar gällan över stutalaeri, nu har jag konon

Kom och hjälps. Och alla de andra rusar upp för  
att hjälpa drängen. Denne ligger i köst och brottas  
med <sup>en</sup> varelse, knappast så stor som ett nyfött människo-  
barn, men med ett något röttans mänskligt utseende och med  
en fätters styrka. Då smärningom lyckades Karlarna övers-  
manna den fättestarke lillguttan och drängen ombalar  
att pyrrlingen, för det var en sådan, som antagt elden <sup>vid</sup> alla  
tekyare bränder på gården, kommit smygande upp på  
gälden, med en brännande fackla i handen, och försåkt  
sätta eld i köst. Men drängen hade lyckats släcka  
facklan innan pyrrlingen kommit utföra sin avsikt.

Bonden frågade nu den lille mannen värfar han  
hade förlut på hans görd flera gånger. Då svaras  
den lille med en motfråga. "Värfar gäntar dina  
stutar på vårt julabord"? Bonden hade valt platsen  
för sin stutala så olyckligt, att rännstens hade  
kommit presis över på pyrrlingarnas underjordiska bestad

och när så stularna låta sitt vatten, så rann detta ned  
på kyrkstengarna bared... På en fria varför man alltid hände  
på en julafton svarade man, att det var bara just  
denne natt, som dom hade måst att skada människorna,  
därför måste dom utnyttja detta enda tillfälle. Men ville  
bonden flytta sina stolar, så skulle hans gård aldrig  
brinna mer. Detta gjorde bonden och sen fick  
han fira sina julaftnar i fred.

En stycke norr om Erikshagens slott, fanns det för  
en del år sedan en präktfull bokskog, som benämndes  
Hjelmheden. I den här de jättestora bokträden fallit  
för gren, och i dess ställe har planterats gran och al.  
Trakten har därigenom förändrats till oigenkännlighet.  
Och även de övernaturliga varelser, som enligt folksaga  
bolde inne i den gamla bokskogens dunkel, ha  
flyttat till mera parrande trakter. En av dem, som  
ha gett sig av från Hjelmheden är Ruskus. Han  
bolde i en av äsarna inne i den tätaste skogen  
Trolsen var han en pyrsling och han hade bott i Hjel-  
mheden Mycket länge. Då han en gång tillfrågades  
om hur gammal han var, så svarade han att  
det visste han inte så noga, men han hade sett  
Hjelmheden för plog tre gånger och med skog tre gånger.  
Han umgicks nägot med bönderna i de intill Hjel-  
mheden belägna Gackhusagårderna och för att morarna  
på gårdarna där skulle vara riktigt i gennod hos

Rustkar, brutade dom skicka in drängen till konom med korv, när man hade slaktat till jul. Korv var nämligen hans älsklingens rätt. Men hans tycke för korv, antog med tiden sådana proportioner, att gumman i Luchusa, fingo besvär med att tillredställa det. Till sist fordrade han att få all deras korv när de hade slaktat, och det blev dom inte så särskildt glada åt. Men då var det en gumman som inte var så bortbytt av sig, som kom på en ide, som hon trodde skulle kunna bota Rustkar från hans sjukliga begär efter deras korv.

När hon hade slaktat till jul så skulle ju drängen som vanligt gå in i Högunden till Rustkar med slaktemat. Men då hade gumman tillredt en korv på ett nytt sätt. Hon hade slaktat en seveopars gris och den hade hon pakat precis sådant han var, med inälvorna i och med huvudet på samt arakel. Denne korv packade



kon mer i den vanliga Rorgen och så fraskade drängen  
iväg en i spögen och lämnade alltsammans till Ruskas,  
och sen gick han hem. Dagen därpå kom Ruskas  
själv fram till gårdens med Rorgen. Gumman  
frågade då lite försiktigt, hur han hade lyckats om  
korven. "Ruskas svarade då. Pölsa med ho och Pölsa  
med ho, och alldrig har ja sett som Pölsa förr".  
Jlan hade visserligen ätit den, men efteråt hade  
han mått ganska illa, och va de så, att de i  
fortsättningen tänkte laga korv, av samma dåliga  
sort, som den han fått, så undanbad han sig att  
språkamma som ätare av deras korv." Och så blev  
det slut med spökeleken in till Ruskas och han  
kom alldrig fram till Gaskusa gårdarna mer. Um-  
gänget mellan konom och bönderna uppkörde alldeles.

ACC. N:R M. 11834:10.

Enligt en annan berättare skulle inte gumman i  
Lackusagården ha köpt någon gris till Raskars.  
Hon påstod att hon hade skurit den ena armen av  
en gammal fjärrspjals och så vände hon denna  
så att eller hon utåt och sedan stoppade hon  
karvsmitt i denna arm, som sedan kättes som  
en vanlig karv. Sedan sammanfaller båda berättar-  
nas uttåg.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND